

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon
Håvard Pharo Gravdal, 61 26 61 42

Høringsuttalelse til forslag om endringer i konsesjonsloven

Statsforvalteren i Innlandet viser til høring av forslag om endringer i konsesjonsloven, sendt ut fra Landbruks- og matdepartementet den 24.04.2024.

Statsforvalteren stiller seg positiv til blant annet forslaget om å gjeninnføre priskontroll på rene skogeiendommer og klargjøring av reglene om at konsesjon til selskaper med begrenset ansvar. Nedenfor er våre kommentarer i samme kronologiske rekkefølge som departementets høringsforslag.

2. Priskontroll på rene skogeiendommer

På side 9 i høringsnotatet skriver departementet: «Ved å gjeninnføre priskontroll på rene skogeiendommer, kan det bidra til at ressursene på de rene skogeiendommene forblir i næringen og i lokalt eie.» Statsforvalteren i Innlandet støtter dette. Landbruksnæringen er en basisnæring i Innlandet og vi er det største skogfylket i landet. Mange skogeiendommer i dag er langt unna å være heltidsbruk. I tillegg er det ikke usannsynlig at det vil komme flere mindre skogeiendommer for salg som følge av at treårsfristen i arveloven § 99a for dødsbo til å overdra landbrukseiendom, nærmer seg.

Som departementet er inne på vil erverv av skog som tilleggsareal uten priskontroll, medføre at den samme skogen blir underlagt priskontroll ved en eventuell senere overdragelse av den driftsenheten som skogen blir en del av. Dette kan fremstå som forskjellsbehandling sammenliknet med den som erverver en ren skogeiendom uten at den er tilleggsareal eller at den er tilleggsareal til annen ren skogeiendom. I disse tilfellene vil neste overdragelse av skogen ikke være underlagt priskontroll etter gjeldende regelverk.

Gjeninnføring av priskontroll på rene skogeiendommer vil etter vår mening være et viktig ledd i å utvikle heltidslandbruket. Det vil stimulere til økt omsetning av skogeiendommer som tilleggsareal til annen landbrukseiendom, og rene skogeiendommer vil trolig i noe mindre grad omsettes som selvstendige landbrukseiendommer. Priskontroll på rene skogeiendommer gir mer likebehandling og bedre sammenheng i regelverket.

Vi støtter forslaget om at arealgrensene for priskontroll skal tilsvare arealgrensen for både lovbestemt boplikt og odlingsjord. Det er lovteknisk smart og gir god sammenheng i regelverket.

Samlet sett er Statsforvalteren i Innlandet positiv til å gjeninnføre priskontroll på rene skogeiendommer. Vi støtter departementets forslag.

3. Konesjon til selskaper med begrenset ansvar og stiftelser

Statsforvalteren støtter departementets **alternativ 2**. Vi er enig i at stiftelser bør sidestilles med selskaper med begrenset ansvar - AS (alternativ 1), men det er også viktig å stramme inn praksis med konesjon til aksjeselskaper (alternativ 2). Etter vår vurdering er det dårlig harmoni mellom ordlyden i gjeldende § 9 tredje ledd og forarbeidene til bestemmelsen. Forarbeidene og formålet med bestemmelsen indikerer en relativt høy terskel for at aksjeselskaper skal få konesjon. Ordlyden i gjeldende lovtekst gir imidlertid inntrykk av at terskelen ikke er spesielt høy.

Slik vi oppfatter det, blir departementets alternativ nr. 1, konsumert av alternativ 2. Vi mener imidlertid forslaget burde gått lenger og omfattet også andre organisasjonsmodeller/sammenslutninger, som f.eks. ANS og DA. Vi har i det senere registrert et tilfelle i Innlandet hvor et ansvarlig selskap (ANS) søkte konesjon, men hvor deltagerne i selskapet var AS'er. Ettersom ANS-er ikke er selvstendige rettssubjekter var dette selskapet i realiteten et sameie bestående av AS'er. Vedtaksmyndighet i denne saken var for øvrig kommunen ut fra gjeldende delegering på vedtakstidspunktet.

Eventuell innføring av vilkår for konesjon, jf. alternativ 3 stiller vi oss skeptisk til. Det er foreslått tre vilkår, jf. kulepunktene på side 21 i høringsnotatet.

Kulepunkt nr. 1 vil kunne by på en del praktiske utfordringer. F.eks. kan et aksjeselskap/stiftelse eie areal flere steder i landet. Dersom et erverv er betinget av at selskapet avhender areal, som kanskje ligger i en annen del av landet; hvem skal da være ansvarlig for eventuell oppfølging av saken dersom avhending ikke skjer som forutsatt? Den kommune/Statsforvalter der konesjonseiendommen ligger, eller den kommune/Statsforvalter der det areal som skal avhendes ligger? Det vil kreve god oversikt og en del ressurser på tvers av kommuner/Statsforvalterembeter å følge opp slike saker. Det vil også kunne by på praktiske utfordringer å sammenligne produksjonsevne på konesjonseiendommen og det arealet som eventuelt skal avhendes.

Kulepunkt nr. 2 vil i praksis være et forbud for andre enn selskap med begrenset ansvar eller stiftelser til å overdra eiendom til annet AS eller stiftelse. Selv om det er et godt formål å forsøke å hindre en økning i landbrukseiendommer eid av disse sammenslutningsformene, stiller vi spørsmål ved om dette ville bli en god ordning i praksis. Det bryter blant annet med prinsippet om at selger kan selge til hvem hen vil.

Kulepunkt nr. 3 om særlige grunner vil i stor grad åpne for skjønsmessige vurderinger og bør i tilfelle det blir vedtatt, følges opp med grundig veiledning om hva som kan utgjøre «særlige grunner». Erfaringsmessig er det vanskelig å oppnå en enhetlig og fast praksis basert på vilkåret «særlige grunner».

Statsforvalteren i Innlandet mener tanken om bruk av vilkår, jf. alternativ 3 er god på et teoretisk plan, men at det vil bli utfordrende i den praktiske hverdagen. Samlet sett er vår vurdering derfor at alternativ 2 fremstår som det klart beste. Vår erfaring er at dette best vil bidra til å ivareta overordnede landbrukspolitiske mål om eier- og bruksforhold.

4. Uønskede tilpasninger til regelverket

Statsforvalteren deler departementets oppfatning om at et forbud mot videresalg av eiendom til nær slekt eller internt i selskapsstrukturen, kan medføre at det i stedet inngås avtaler «under bordet» for å unngå priskontrollen. Vi mener imidlertid at det er vanskelig å lage konsesjonsregler som utelukker muligheten for å omgå dem. De omgåelsene som departementet peker på vil være ulovlige. Den som velger å omgå eller bryte reglene tar en risiko og det er derfor avgjørende at de verktøy og virkemidler som finnes, tas i bruk. Det gjelder åpenbart oppfølging etter konsesjonslovens egne regler, men også oppfølging fra f.eks. Skatteetaten og Økokrim dersom det foregår transaksjoner for å tilpasse seg priskontrollen.

Å lovfeste at selger har konsesjonsrisikoen dersom søknaden avslås på grunn av for høy pris, er et tiltak som vi tror kan ha positiv effekt både av hensyn til priskontrollen og for å motvirke omgåelser ved «internt» videresalg i familien eller selskapsstrukturen. I praksis vil imidlertid partene kunne avtale at konsesjonsavslag som følge av for høy pris skal følges opp med ny kjøpekontrakt til den prisen som myndigheten kan godkjenne ved konsesjon. Dersom partene eventuelt foretar et tillegg oppgjør utenom konsesjonsaken, vil det være noe som konsesjonsmyndighetene vanskelig kan kontrollere og/eller forhindre.

5. Nedsatt konsesjonsgrense

Forslaget går ut på å klargjøre at det er boplikten og hensynet til bosettingen som er sentralt ved nullkonsesjonssaker. Statsforvalteren i Innlandet støtter forslaget og har ingen merknader.

6. Forskrift om krav til opplysninger

Presisering av forskriftshjemmelen i § 8, uten realitetsendringer. Statsforvalteren i Innlandet støtter forslaget.

7. Mottaker av søknad om konsesjon

Forslag om at konsesjonssøknad skal sendes til «kommunen», fremfor «ordføreren» som er dagens ordning. Statsforvalteren i Innlandet er enig.

8. Hjemmel for innsyn i folkeregisteropplysninger

Departementets forslag til ny § 17a vil i mange tilfeller forenkle og være nyttig for at kommunene og Statsforvalterne kan få tilgang på nødvendige opplysninger. Likevel vil forslaget etter vår vurdering ikke løse dagens hovedutfordring knyttet til kontroll med at boplikten overholdes.

Hovedutfordringen knyttet til boplikten er, slik vi ser det, at folk faktisk ikke bor på eiendommen selv om de er folkeregistrert der. Det er faktisk bosetting som er intensjonen bak konsesjonslovens regler om boplikt. Slik dagens oppfølging av boplikten fungerer, er det i realiteten en folkeregistreringsplikt.

Tilbakemeldingene fra våre kommuner er at de savner virkemidler for å følge opp saker der eier er folkeregistrert på en adresse med boplikt, men hvor huset beviselig står tomt hele eller store deler av året. Med mindre forslaget til ny § 17 a i konsesjonsloven innebærer at kommunen som konsesjonsmyndighet gis hjemmel til å fastslå brudd på folkeregisterloven, er vår vurdering at det er uklart hvilken nytte kommunene kan gjøre seg av de taushetsbelagte opplysningene som de eventuelt kan innhente med hjemmel i den nye bestemmelsen.

I høringsnotatet skriver departementet på side 39: «*Departementet mener det er behov for å gjøre lovendringer for at kommunene og statsforvalterne får de opplysningene som det er behov for.*» Det er

ikke nødvendigvis mangel på opplysninger som er hovedproblemet i dag, men virkemidler for å følge opp bopliksaker der kravet til folkeregistrering er oppfylt, men huset likevel står tomt.

9. Retting av feil i gjeldende lov

Statsforvalteren i Innlandet stiller seg før øvrig positiv til en gjeninnføring av byggeplikten på enkelttomter til bolig- og fritidsformål (§ 4 annet ledd). Dette av hensyn til en god husholdning av arealer til utbyggingsformål, og at ikke f.eks. regulerte hyttefelt blir stående med dårlig utnyttelse fordi enkelte kjøper flere tomter enn det som er nødvendig for å oppføre ei hytte.

10. Ikrafttredelse og overgangsregler

Ingen merknader.

11. Administrative og økonomiske konsekvenser

Ingen merknader.

Med hilsen

Haavard Elstrand (e.f.)
miljø- og landbruksdirektør

Øyvind Gotehus
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent